

Lokal trusselvurdering for Øst politidistrikt 2025/2026

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse	2	2.2. Organisert kriminalitet	12
1. Bakgrunn og formål	3	2.2.1. Menneskesmugling	12
2. Organisert kriminalitet og kriminelle nettverk	4	Forventet utvikling menneskesmugling	14
2.1. Kriminelle nettverk	5	2.2.2. Menneskehandel	15
2.1.1. Tradisjonelle gjenger	6	Organisert hallikvirksomhet og menneskehandel til prostitusjon	15
1 % MC-klubber	6	Forventet utvikling organisert hallikvirksomhet og menneskehandel til prostitusjon	17
Tradisjonelle gjenger	7	2.2.3. Utnyttelse av barn og unge til kriminalitet	18
2.1.2. Moderne nettverk	8	3. Ungdomskriminalitet	19
2.1.3. Situasjonsavhengige samarbeid	9	3.1. Vold og trusler	21
2.1.4. Tilretteleggere	10	3.2. Bedragerier	23
Forventet utvikling kriminelle nettverk	11	3.3. Narkotikakriminalitet	24
		Forventet utvikling ungdomskriminalitet	25

1. Bakgrunn og formål

Formålet med rapporten er å gi en vurdering av deler av kriminalitetsbildet i Øst politidistrikt. Rapporten presenterer vurderinger om forventet utvikling innen 1) organisert kriminalitet og kriminelle nettverk og 2) ungdomskriminalitet, for det kommende året, og er et bidrag til det nasjonale arbeidet med politiets trusselvurdering (PTV).

Formålet med å utarbeide en offentlig versjon av politidistriktets trusselvurdering er å bidra til en felles situasjonsforståelse lokalt, knyttet til utvalgte trusler vi står overfor i 2025-2026. Med trusselvurderingen ønsker vi å danne grunnlag for samhandling med kommuner og andre offentlige aktører, private og frivillige aktører, og med innbyggerne, for å forebygge kriminalitet.

I trusselvurderingen brukes begrepet "rapporteringsperiode". Dette henviser til perioden 01.01.2025-30.08.2025. Trusselvurderingen baserer seg på informasjon som har tilkommet politiet innenfor denne perioden. Informasjon om hendelser som har skjedd utenfor rapporteringsperioden, men som har betydning og relevans for trusselbildet, er også tatt med i trusselvurderingen.

Trusselvurderingen må ses i sammenheng med øvrige nasjonale trusselvurderinger og rapporter utarbeidet av andre i og utenfor politiet.

POLITIET

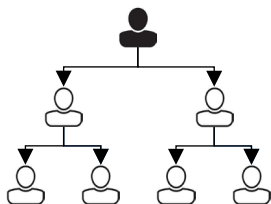
2. Organisert kriminalitet og kriminelle nettverk

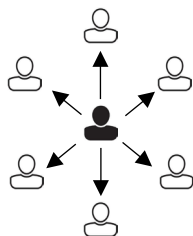
2.1 Kriminelle nettverk

I dette kapittelet har vi definert fire ulike typer kriminelle nettverk; tradisjonelle gjenger, moderne nettverk, situasjonsavhengige samarbeid og tilretteleggere.

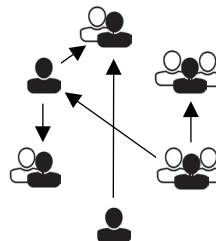
De ulike nettverkene er illustrert under:

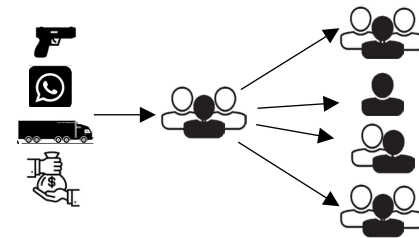
Tradisjonelle gjenger

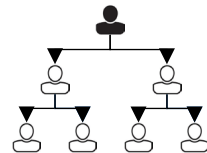
Moderne
(aktørsentrerte)
nettverk

Situasjonsavhengige
samarbeid

Tilretteleggere

2.1.1. Tradisjonelle nettverk

Tradisjonelle nettverk er en samlebetegnelse for lokale eller regionale gjenger og grupper hvor lojalitet står i sentrum.

Nettverkene har stor grad av samhold over tid og kan sees på som et "brorskap". Profitt er en stor del av motivasjonen, men tilhørighet og lojalitet står sterkere.

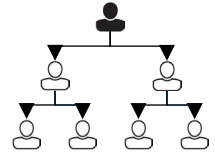
Eksempler på slike nettverk er 1% MC, lokale ungdomsgrupperinger og de tidligere gjengene A- og B-gjengen.

1 % MC-klubber

1% MC-klubber i Øst politidistrikt har drevet med aktiv rekruttering og territoriell kontroll gjennom synlig tilstedeværelse i lokalmiljøene ved merking av klubbhus, klubbarrangementer og offentlig tilstedeværelse iklødd klær og effekter med klubbens farger og logo.

En klubb har de siste seks månedene utpekt seg ved å vise intensjon og evne til ekspansjon gjennom opprettelse av flere nye chapter i Norge, ett av disse er i Øst politidistrikt. Det har vært en sammenslåing av to klubber flere steder, men det er ikke avdekket det samme i Øst.

Klubbene og deres medlemmer driver innen flere kriminalitetsformer. Narkotika og trussel- og voldsrelatert kriminalitet er mest utbredt, men også bedragerier og økonomisk kriminalitet ved utnyttelse av legale virksomheter, er aktuelt. Enkelte av medlemmene utfører trussel- og voldsoppdrag, enten på initiativ fra MC-klubben eller andre oppdragsgivere. Det foregår også ulovlig besittelse og kjøp og salg av skytevåpen.

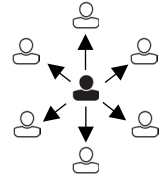
Tradisjonelle gjenger

De tradisjonelle gjengene som eksisterer i Øst politidistrikt er primært lokale grupperinger som består av ungdom og unge voksne. Gjengenes størrelse og grad av struktur varierer, men de fleste bygger på en hierarkisk struktur. Medlemmenes rolle kan fremstå noe flytende og varierer avhengig av rekruttering og varighet på deltakelsen i gjengen.

Ungdomsgrupperingene i Øst politidistrikt kjennetegnes ved en tydelig geografisk tilhørighet, felles oppvekst og intensjon om å opprettholde gatekapital i lokalmiljøet. Det er flere slike grupperinger i begge de geografiske driftsenhetene.

Rekruttering til ungdomsgjengene baseres på bekjentskap i lokalmiljøene og hvilken side enkeltindivider velger å ta i konflikter mellom ulike ungdomsmiljøer. Søskenrelasjon og å bli satt i gjeld til et gjengmedlem er også hyppig brukte rekrutteringsmetoder. Enkelte ungdomsgrupperinger fungerer også som løpegutter og rekrutteringsmasse til mer etablerte kriminelle miljøer.

Ungdomsgjengene utøver primært narkotika og vinningsrelatert kriminalitet, samt trussel- og voldskriminalitet. Trussel- og voldsutøvelse skjer ofte i forbindelse med konflikter hvor medlemmene selv er fysisk involvert i trussel- og voldsutøvelsen. Flere av ungdomsgjengene er bevæpnet med kniv eller andre stikkvåpen, og enkelte nettverk har også tilgang på skytevåpen.

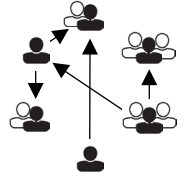
2.1.2. Moderne nettverk

Moderne nettverk kjennetegnes ved en liten nettverkskjerne med sterk profittmotivasjon, hvor lojalitet mellom nettverksmedlemmene er mindre relevant og skiftende. Nettverkene drifter den kriminelle virksomheten som et selskap med en prosjektbasert tilnærming hvor de kjøper tilgang til tjenester etter behov, omtalt som Crime as a Service (CaaS). Denne modellen gjør at nettverkene ofte fremstår større enn det de i realiteten er.

Det har i rapporteringsperioden vært etterforsket og tatt ut tiltale mot utøvere av CaaS-oppdrag i Øst politidistrikt, og flere saker har blitt behandlet i retten gjennom høsten 2025. Det foreligger også en ikke rettskraftig dom mot utøverne i en CaaS-sak. Nettverkernes bruk av CaaS gjør det vanskelig å knytte bestillerne av oppdraget til den faktiske kriminaliteten. I tilfeller hvor det har vært mulig, er straffeforfølgelse krevende siden bakmannsapparatet ofte oppholder seg i utlandet. Bruken av CaaS blant moderne nettverk fører til mørketall over nettverkernes reelle kriminelle virksomhet i distriktet.

Flere sentrale medlemmer og ledere av aktørsentrerte nettverk har blitt fengslet i utlandet i løpet av 2025. Det er per september 2025 ikke rapportert om konkrete endringer i modus eller konfliktbildet i det kriminelle miljøet i Øst politidistrikt som følge av disse inkapasiteringene. Det er usikkert om, og hvordan, fengslingene og de kommende rettsforhandlingene vil påvirke narkotikamarkedet og konfliktbildet på Østlandet.

Det er rapportert om flere tilfeller hvor både nasjonale og internasjonale nettverk har forsøkt å rekruttere barn og ungdom til å begå kriminalitet på deres vegne. Flere av dem som har vært forsøkt rekruttert har sårbarhetsfaktorer som rusbruk, tidligere erfaring med kriminalitet og opphold på institusjon.

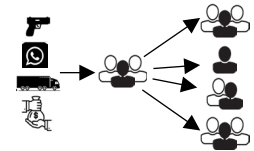
2.1.3. Situasjonsavhengige samarbeid

Situasjonsavhengige samarbeid er små grupper eller enkeltaktører med en bred kontaktflate i det kriminelle miljøet. Gruppene samarbeider med hverandre i situasjoner som de ikke klarer å håndtere alene, eksempelvis i konflikt eller ved kompleks kriminalitetsutøvelse. Dette medfører at det kriminelle fotavtrykket til små grupperinger fremstår betydelig større enn det egentlig er.

I Øst politidistrikt er de situasjonsavhengige samarbeidene ofte mellom ulike familiebaserte nettverk eller mindre grupperinger hvor medlemmene deler oppvekst eller opphav. Det er derfor høy tillit og lite utskiftning av nettverksmedlemmer internt. Samarbeidene mellom grupperingene er imidlertid preget av vekslende lojalitetsbånd og dynamiske persongalleri.

Samarbeid som er dannet på felles volds- og hevnmotiv har en bølgende voldtendens, hvor voldsutøvelsen mot felles motpart periodevis vil være høy. Tap av ansikt og ære er ofte en grunn til eskalering av konflikter.

I inneværende rapporteringsperiode er det ikke informasjon om at personer tilknyttet situasjonsavhengige samarbeid har satt ut voldsoppdrag i form av CaaS. Det foreligger dog informasjon om en rekke konflikter hvor aktørene i disse samarbeidene har vært involvert i trussel- og voldshandlinger. Utover voldsutøvelse i forbindelse med konflikt, driver aktørene profittmotivert kriminalitet, hvorav narkotika og bedrageri er mest utbredt.

2.1.4. Tilretteleggere

Tilretteleggere skilles i to grupper, den ene gruppen har en hovedvirksomhet som er lovlig, for eksempel advokater, regnskapsførere, revisorer og så videre, som tilrettelegger ved å for eksempel gi tilgang til taushetsbelagte straffesaksdokumenter, innvilge lånesøknader på feilaktig grunnlag, skyggeføre regnskap m.m.

Den andre gruppen har en hovedvirksomhet som er ulovlig, for eksempel hawala eller ulike selskaper med formål om hvitvasking. Uavhengig av typen nettverk er tilretteleggerens virksomhet svært systemtruende. Tilretteleggere kan samhandle med, og legge til rette for flere nettverk samtidig, også på tvers av konfliktlinjer.

Det er ved tidligere rapporteringer trukket frem at de kriminelle nettverkenes tilgang på virksomheter og profesjonelle aktører er en alvorlig kriminalitetstrussel. Gevinsthåndtering er en sentral oppgave for kriminelle nettverk som bedriver profittmotivert kriminalitet.

Både nasjonale og internasjonale organiserte kriminelle har benyttet seg av tilretteleggere i Øst politidistrikt for hvitvasking og smugling av penger. En kjent modus blant tilretteleggerne er å benytte egne virksomheter til hvitvaskingsformål, hvor personer som er lite eller ukjente for politiet brukes som stråpersoner.

Pengeoverføringstjenester, slik som hawala, blir fortsatt brukt for å hvitvaske kriminelt utbytte, spesielt blant aktører med knytninger til grov organisert narkotikakriminalitet. Hawala er også blant tjenestene som selges som CaaS.

Forventet utvikling kriminelle nettverk

Politiets innsats mot norske kriminelle nettverk kan fremprovosere mer kompleks og grenseoverskridende kriminalitet det kommende året. For aktører hvor omdømme og gatekapital er sentralt, vil de polisiære tiltakene og omtale i mediene potensielt bidra til polarisering mellom stridende nettverk.

Rivalisering vil føre til splittelse og dannelsen av nye moderne nettverk og situasjonsbaserte samarbeid, og videre øke etterspørselen etter tilretteleggere med spesialistkompetanse på det legale og illegale markedet.

2.2. Organisert kriminalitet

2.2.1. Menneskesmugling

Menneskesmugling vil si å assistere personer med å krysse en internasjonal grense ulovlig. Europol peker på menneskesmugling som en del av tre voksende trender innen organisert kriminalitet mot sikkerheten i EU+, inkludert Norge, de neste fire årene. I tillegg ser Europol at smugling av migranter omfatter kriminelle og statlige trusselaktørers bruk av sammensatt virkemiddelbruk for å svekke eller destabilisere det fungerende demokratiet, rettsstatsprinsippene og økonomien i EU+.

Migrantsmugling er en del av alvorlig organisert kriminalitet, som utnytter den eksisterende infrastrukturen, undergraver innvandringssystemet og utgjør en samfunnstrussel ved at innvandringen verken blir regulert eller kontrollert. Dette fører til omfattende utgifter for det offentlige, både i forvaltningssporet så vel som i straffesporet.

Øst politidistrikt har flere store grenseoverganger på land, luft og sjø, inkludert Oslo lufthavn, som Norges hovedflyplass. I tillegg har distriktet store befolkningsentre og diasporamiljøer og er dermed svært aktuelt for migrasjon, både ved lovlige og ulovlige metoder

Regjeringen har siden 12. oktober 2024 innført midlertidig indre grensekontroll på bakgrunn av et utfordrende trusselbilde og Politiets sikkerhetstjenestes (PST) avgjørelse om å heve terrortrusselen. Da den i juni 2025 ble forlenget frem 11. november 2025 var begrunnelsen generell trussel for russisk sabotasje mot energisektoren, i tillegg til økt behov for beskyttelse av kritisk infrastruktur, inkludert havner og ferger som knytter Norge til det øvrige Schengenområdet. Sverige og Danmark har innført det samme tiltaket av lignende grunner, i tillegg til trussel for terror og organisert kriminalitet.

Migrasjonspresset mot EU+ er pågående som følge av en usikker global sikkerhetspolitisk situasjon, samtidig som mulighetene for lovlig migrasjon forblir få og menneskesmugling regnes som lønnsom.

I europeisk kontekst varierer de kriminelle nettverkene som tilbyr menneskesmuglingstjenester i størrelse og kompleksitet. Europol påpeker at den raske fremveksten av kunstig intelligens vil gjøre nettbasert kriminalitet både mer tilgjengelig og effektiv.

I 2024 fortsatte trenden at menneskesmugling inn til Norge foregikk i hovedsak til Oslo lufthavn på direkteflyvninger fra byer og land i Middelhavet ved bruk av uriktige dokumenter. Mange ankom også gjennom flyvninger fra samme området med transitt i andre europeiske land. Det betyr at de fleste migrantene som smugles inn til Norge ankommer Øst politidistrikt selv om de ikke nødvendigvis blir i distriktet.

Syrere utgjorde i 2024 den største andelen som søkte asyl, etterfulgt av personer fra Eritrea, Tyrkia og Afghanistan. Ett markant flertall av syrerne som søkte asyl oppgav å ha fått bistand fra menneskesmuglere på veien.

Antall syrer som har søkt asyl har sunket de første syv månedene av 2025 siden Assad-regjeringen falt 8. desember 2024, men er fortsatt like stort som i 2023.

Forventet utvikling menneskesmugling

Den geo- og sikkerhetspolitiske situasjonen i verden, sammen med en potensiell stenging av Schengen yttergrense, øker etterspørselen for menneskesmuglere. Profesjonaliteten hos smuglere og bedrageri og umenneskelige forhold øker derfor.

Dette vil kunne gi store konsekvenser for Øst politidistrikt og grensekontroll med høyt trykk og uro. Nedstenging og minimale fluktmuligheter for migranter vil kunne føre til uro blant diasporagrupper i Øst som igjen kan føre til polarisering i samfunnet og økt konfliktnivå mellom myndigheter og flyktninger/migranter.

2.2.2. Menneskehandel

Trendene innen menneskehandel fra 2024 som Kripas har rapportert om er fortsatt i stort gjeldene for situasjonsbildet for Øst politidistrikt per 2025. De mest utbredte formene for menneskehandel er utnyttelse til prostitusjon, arbeid eller kriminalitet.

Det antas at det er store mørketall innen menneskehandel, da ofre sjelden er i stand til å oppsøke hjelp eller identifiserer seg som et offer.

Koordineringsenheten mot menneskehandel (KOM) sine beregninger i perioden 2022–2024 indikerer at ca. 200 antatte ofre årlig har mottatt bistand i Norge fra myndigheter og hjelpetiltak, der ca. 100 har blitt identifisert som nye ofre hvert år.

Organisert hallikvirksomhet og menneskehandel til prostitusjon

Majoriteten av personer som utnyttes som ledd i organisert hallikvirksomhet, eller som er potensielle ofre for menneskehandel til prostitusjon i Øst politidistrikt, er kvinner fra Sør-Amerika, Øst-Europa og Thailand. Utnyttelse av ofre fra Kina nevnes også, da Europol over tid har sett at Kina er et av tre land utenfor EU som det ses flest ofre for menneskehandel fra i Europa.

Økningen i antall prostituerte fra Sør-Amerika kan trolig sees i sammenheng med innføringen av visumfrihet til EU i desember 2024.

Det er sammenfallende modus for utnyttelse til prostitusjon uavhengig av nasjonalitet. Det er sårbare kvinner i fattigdom som rekrutteres ved bruk av falske lovnader og som settes i gjeld ved ankomst Europa/Norge. Kvinnene oppholder seg i Norge i kortere perioder og reiser rundt til ulike byer. Prostitusjonen foregår primært i leiligheter med korttidsleie. Kvinnene reiser og bor ofte flere sammen. Det er vanlig at kvinnene og bakmennene snakker samme språk, samt at kvinnene behersker engelsk dårlig.

Det er særlig fire sentrale metoder for rekruttering:

1. "Loverboy", som belager seg på en falsk kjærlighetsrelasjon med lovnader om at inntjeningen går til deres felles fremtid.
2. "Pink arm", hvor offeret rekrutteres via en person man stoler litt på.
3. Falske jobbtilbud i Europa, ofte ved bruk av rekrutteringsvirksomheter eller jobbannonser.
4. Offeret er klar over avtalen om prostitusjon, men utnyttes under helt andre rammer en det som var avtalt.

Det er aktørene bak som organiserer tjenestene, ofte gjennom et "sentralbord" i utlandet. De prostituerte har derfor lite til ingen kontroll over hvem kundene er eller hvilke seksuelle tjenester som er avtalt da dette styres av en "telefonoperatør".

Kommunikasjonen mellom de prostituerte og aktørene bak foregår via krypterte apper.

I 2025 er det for første gang observert at det annonseres for kryptovaluta som betalingsmåte for kjøp av seksuelle tjenester.

Utnyttelse innen thaimassasje skiller seg noe ut ved at prostitusjonsvirksomheten foregår som ledd i legal næringsvirksomhet. Videre er kvinnene ofte gift eller skilt. Avhengighetsforholdet til sin ektefelle kan allikevel sammenlignes med avhengighetsforholdet til en tilrettelegger for prostitusjon, som beskrevet ovenfor. Gjelden til ofre innen thaimassasje er ofte knyttet til reisekostnader og boutgifter. Det er høyere usikkerhet knyttet til graden av utnyttelse hva gjelder prostitusjon tilknyttet personer med opprinnelse fra Thailand i Øst politidistrikt.

Utnyttelse til prostitusjon av kinesiske borgere skiller seg ut ved at ofrene ofte er noe eldre.

Det er ganske store variasjoner på antall prostitusjonsannonser per innbygger i de ulike politistasjonsdistriktene, hvor enkelte har opptil tre ganger så mange annonser per innbygger sett opp mot de andre.

De fleste som kjøper seksuelle tjenester er menn mellom 30 og 45 år, og de er rundt 20 år første gang de kjøper seksuelle tjenester.

Straffeforfølgelse og offentlig eksponering har blitt trukket frem som de mest avgjørende faktorene for å avstå fra å kjøpe seksuelle tjenester. Videre har "fiendtlig maskulinitet" og upersonlig sex blitt trukket frem som de faktorene som beskrev sexkjøpere best, samt at menn som scorer høyt på begge disse faktorene har større sannsynlighet for å utøve seksuell aggresjon.

Forventet utvikling organisert hallikvirksomhet og menneskehandel til prostitusjon

Vedvarende god tilgang på prostituerte og manglende håndhevelse av eksisterende regelverk mot utnyttelse til prostitusjon fører til lav oppdagelsesrisiko. Dette øker handlingsrommet og kapabiliteten hos de kriminelle aktørene. Myndighetene evner ikke å identifisere antatte offer for menneskehandel, etterspørselen for kjøp av seksuelle tjenester øker og det oppstår konflikter om markedsandeler mellom kriminelle aktører.

2.2.3. Utnyttelse av barn og unge til kriminalitet

Europol rapporterer om en økning i hele Europa når det gjelder rekruttering av unge inn i kriminalitet som metode i organisert kriminalitet.

De kriminelle bruker ulike virkemidler for å ufarliggjøre og glorifisere den kriminelle livsstilen, deriblant lovnader om raske penger, status, beskyttelse og tilhørighet. Ungdommene kan oppleve at det har vært en frivillig vei inn, men at det er vanskelig å komme seg ut igjen. Det kan blant annet skyldes lojalitetskultur i de kriminelle miljøene, at de settes i gjeld eller at de blir utsatt for vold eller trusler. Sosiale medier og krypterte kommunikasjonsplattformer blir ofte brukt i kontakten med ungdommene. Flere av ungdommene som rekrutteres har en fascinasjon for rap- og gangsterkultur og bidrar til videre rekruttering av ungdommer.

Unge som utnyttes til kriminalitet identifiserer seg ikke nødvendigvis selv som offer for menneskehandel. Lovverket

som omhandler menneskehandel stiller blant annet ikke krav om bruk av vold eller trusler når et barn under 18 år utnyttes til kriminalitet.

De siste årene har det vært flere tilfeller i Øst politidistrikt hvor barn og unge blir rekruttert inn i kriminelle miljøer for å begå kriminalitet. Det er flest rapporteringer på salg av narkotika, men også enkelte rapporteringer på voldsopdrag.

Det er aktører i distriktet som utnytter yngre til kriminalitet. Disse aktørene tvinger yngre aktører til salg av ved bruk av trusler om vold, samt trusler om kraftige renter om gjeld ikke betales.

Det ble opprettet anmeldelse på menneskehandel mot to av disse aktørene i 2025 med bakgrunn i at de skal ha presset en mindreårig gutt og en ung voksen til salg av narkotika og vapes.

3. Ungdomskriminalitet

Ungdomskriminalitet defineres som kriminalitet utført av personer under 18 år. Denne rapporten skiller ikke mellom personer over og under den kriminelle lavalder annet enn ved enkelte rapporteringer av statistikk.

Barne- og ungdomskriminalitet er et av syv prioriterte områder som skal styrkes i løpet av 2025. I Riksadvokatens rundskriv vektlegges blant annet at politiet og påtalemyndigheten skal møte ungdomskriminalitet med hurtig innsats, spesielt for saker som omhandler alvorlige

integritetskrenkelser, gjentatt kriminalitet, eller der det er mistanke om at barn eller unge er, eller står i fare for å bli, tilknyttet et etablert kriminelt miljø eller nettverk.

Det registrerte ungdomskriminalitetsbildet i Øst politidistrikt viser en stabil trend fra tidligere år, med en liten, men signifikant økning av voldslovbrudd.

3.1. Vold og trusler

Voldslovbrudd står for ca. 30 prosent av de anmeldte sakene i 2025. Vold er i denne sammenhengen avgrenset til å gjelde fysisk vold. Unntaket er trusler som er kodet som voldslovbrudd i politiets systemer. Trusler utgjør en stor andel av de anmeldte voldslovbruddene. Kroppskrenkelse er det klart mest vanlige voldsforholdet, etterfulgt av mishandling i nære relasjoner, grove kroppsskader, og kroppsskader. Trusler er det nest mest anmeldte lovbruddet som faller under kategorien voldskriminalitet.

Sårbarhetsfaktorer som er linket til voldskriminalitet blant unge er tidligere kriminell historie, aggresjon, narkotika/alkoholforbruk samt lav empati og mobbing. I tillegg viser forskning at jo tidligere ungdom starter med kriminalitet, jo lenger predikert kriminell løpebane har de. De viktigste beskyttelsesfaktorene er positive familierelasjoner som støtte og affeksjon i hjemmet, og utdannings- og jobbmuligheter.

En kartlegging viste for eksempel at over halvpartene av de utvalgte ungdommene hadde én eller flere domfellelser fra

før, og at 60 prosent hadde vært utsatt for vold, overgrep eller omsorgssvikt.

En del av voldskriminaliteten i Øst politidistrikt knyttes fremdeles til kriminelle ungdomsmiljøer. Volden som utøves kan knyttes til konflikter mellom ulike miljøer, og relateres til narkotika og stedstilhørighet, men også spontane uenigheter. Noe av volden fremstår som planlagt i forkant.

De mest aktive ungdomsmiljøene er sentrert rundt enkelte sentrumsnære områder, der de har bygget seg rykte og fryktkapital. Det rapporteres om en rekke voldshendelser, herunder ran, og bæring av kniv i og rundt disse området, spesielt på våren og sommeren. Det har også vært tilfeller av drapsforsøk. Handlingene knyttes til aktører med flere klare sårbarhetsfaktorer som svak tilknytning til skolen og bruk av narkotika. Flere av individene er ilagt oppholdsforbud mot de nevnte områdene, men det er informasjon om at flere av disse ikke overholdes.

Enkelte ungdom benytter også vold i forbindelse med person- og såkalte Vipps-ran. En liten andel av volden kan også knyttes til såkalt "pedo-hunting", der ungdom lokker voksne personer til et sted ved å posere som mindreårige på sosiale medier, for deretter å banke dem opp.

Det er bekymringer knyttet til enkelte særlig utsatte ungdommer som har en opphopning av sårbarhetsfaktorer og en psykisk helseutfordring. Disse bor ofte helt eller delvis på institusjoner, som mangler evne eller mulighet til å kontrollere dem. Det er i rapporteringsperioden registrert hendelser der disse ungdommene har utført mer eller mindre tilfeldig vold, vold mot foreldre eller foresatte, vold mot politiet, eller vold mot institusjonsansatte.

3.2. Bedragerier

Økonomilovbrudd står for ca. 5 prosent av de anmeldte sakene i 2025. Bedragerier utgjør en svært stor andel av disse. Bedrageriene utføres på, eller støttes ved bruk av, sosiale medier. Nesten alle sakene blir henlagt.

Økonomiske lovbrudd som bedragerier er ansett som kalkulerte og rasjonelt begrunnede lovbrudd, der en motivert aktør utnytter et handlingsrom uten en tydelig oppdagelses- og avvergeslesrisiko, for å maksimere personlig økonomisk utbytte. Beslutningen om å begå et bedrageri fremstår som et resultat av en bevisst kost-nytte-vurdering, der fraværet av sanksjoner og en realistisk mulighet for oppdagelse inngår som sentrale faktorer i denne vurderingen.

Sårbarhetsfaktorene for å begå bedragerier er å selv ha vært offer for bedrageri, å være arbeidsledig, ha impulsiv atferd og lav selvkontroll, et ønske om raske og lettjente penger, og høy grad av deling av innhold på internett. Bedragerier kan også gjennomføres for å hevne seg over andre jevnaldrende og for moro skyld.

En rekke av bedragerisakene i Øst politidistrikt utøves over internett. Modusen er at unge oppretter falske salgsannonser for varer, blant annet på Finn, Tise eller Facebook. Varene som annonseres er enten falske, ødelagte, eller blir aldri sendt etter at kjøper har betalt. Her er det typisk snakk om mindre summer. Slike lovbrudd er som oftest svært teknisk simple, noe som skaper et stort handlingsrom en motivert aktør enkelt kan benytte seg av.

Bedrageriene går også blant annet ut på at utøverne gir seg ut for å være fra offentlige etater for å få folk til å gi fra seg personlige opplysninger. Her kan det bedras penger i millionklassen. Slike bedragerier krever betydelig mer inngående kunnskap og teknisk kompetanse.

Det antas at det fortsatt er svært store mørketall knyttet til bedragerier, spesielt de av mindre sort. Noe av grunnen til de store mørketallene antas å være at anmeldelses-tilbøyeligheten er svært lav, grunnet store antall henleggelses- og medfølgende lav oppklaringsprosent. Dette skaper en selvforsterkende negativ spiral, der et bedrageri kan besvares med et annet lovbrudd for å ta hevn.

3.3. Narkotikakriminalitet

Narkotikakriminaliteten står for ca. 8 prosent av de anmeldte sakene i 2025, og hovedandelen av dette er narkotikaovertridelser, som typisk er salg av mindre mengder. Besittelse og bruk står også for en betydelig andel på rett under 50 prosent av den registrerte narkotikakriminaliteten. Bruk av narkotika er linket til annen kriminell atferd, og utgjør dermed både et lovbrudd i seg selv og en sårbarhetsfaktor for andre lovbrudd.

Sårbarhetsfaktorer som knyttes til narkotikakriminalitet i ung alder er impulsivitet, rebelske holdninger, mentale helseutfordringer, og tidligere bruk eller erfaring med alkohol, narkotika eller vapes. I tillegg vektlegges mors bruk av alkohol eller tobakk under svangerskapet, mangel på foreldrekontroll, omsorgssvikt eller forsømmelse, samt negativ påvirkning fra jevnaldrende og venner. Beskyttelsesfaktorene som trekkes frem er blant annet personlighetstrekk som optimisme og oppmerksomt nærvær, kunnskapsrike og tilstedeværende foreldre, religiøs overbevisning, tilknytning til skolen, og støtte fra foreldre.

Samlet sett ser man en klar sårbarhetsprofil for å utvikle et narkotikaproblem blant unge: fosterhjems- eller institusjonstilknytning, salg av sex, løs eller ingen tilknytning til skolen, andre lovbrudd, mentale og andre atferds-utfordringer, og foreldre eller søsken som misbruker narkotika.

Salg av narkotika fremstår av rapporteringen å primært bestå av mindre mengder, og typisk mellom jevnaldrende. En rekke av disse tilfellene skal skje rundt eller på respektive skoler. Dette dreier seg i stor grad om cannabis og hasj, men også noe MDMA og kokain. I forbindelse med narkotikasalg er det også avdekket at ungdommene omsetter vapes. Selv om vapes i seg selv ikke er ulovlig, er det ulovlig å omsette vapes med nikotin i Norge. Det samme gjelder for vapes uten nikotin til personer under 18 år.

En kartlegging viser at den totale mengden av narkotikakriminalitet utøvd av unge i stort knytter seg til ett lite antall personer.

Det er også rapportert om at unge benytter seg av sosiale medier og chattetjenester for å annonsere narkotika- og vape-salg.

Flere av aktørene som omhandles i informasjonsgrunnlaget har klare sårbarhetsfaktorer, med eksempelvis institusjons- og rushistorikk. Det rapporteres også om at flere unge blir satt i gjeld til jevnaldrende og eldre aktører som følge av sin narkotikavirksomhet. Slik gjeld kan være en faktor som også spiller inn på trussel- og voldskriminalitet og utnyttelse av unge.

Det er betydelige mørketall knyttet til narkotikakriminaliteten, og spesielt for bruk og besittelse av mindre mengder.

Forventet utvikling ungdomskriminalitet

Ungdomskriminaliteten vil i tiden fremover drives av et økt konfliktnivå, som vil øke omfanget av vold og bedragerier, mens fri tilgang på sosiale medier gir et handlingsrom for rekruttering.

Et synlig kriminalitetsbilde vil øke rapporteringen til politiet, men også gi økt oppmerksomhet til kriminelle aktører. Polisiære tiltak kan bidra til å forebygge eller reversere kriminelle løpebaner når tilliten forblir høy.

Lokal trusselvurdering for Øst politidistrikt – åpen versjon

Publisert 28. november

Foto: Politifoto, Unsplash